

een inleiding bij:

BODEMSCHATTEN

CULTUURNOTA

ALMERE

1997-2001

ALMERE IS DE JONGSTE STAD VAN NEDERLAND EN NOG STEEDS
VOLOP IN DE GROEI. WAAR OOIT DE ZUIDERZEE LAG EN LATER
EEN LEGE POLDER, ONTWIKKELT ZICH SINDS EIND JAREN
ZEVENTIG IN RAZEND TEMPO EEN GROTE NEDERLANDSE STAD.
DE SNELLE GROEI VAN HET AANTAL HUIZEN EN BEDRIJVEN IN
ALMERE ROEPT OM EEN STEDELIJKE CULTUUR, EEN CULTUUR DIE
INWONERS BINDT EN EEN AANTREKKELIJK VESTIGINGSKLIMAAT
OPLEVERT VOOR MENSEN EN BEDRIJVEN VAN BUITEN.

ALMERE

CULTUURSTAD

Het creëren van een stedelijke cultuur en een culturele identiteit - dat is de opdracht waar Almere de komende vier jaar voor staat. Vier jaar die de brug vormen naar de volgende eeuw, waarin Almere wil uitgroeien tot een echte cultuurstad. Niet alleen is een samenhangend cultureel klimaat een belangrijke bindende factor voor de inwoners, het maakt ook dat Almere zich kan onderscheiden van andere Nederlandse steden. De korte geschiedenis van de stad biedt nu al vele bewijzen van deze uniciteit. De verhoudingen tussen het land en het water en tussen de stedelijke architectuur en het polderlandschap drukken nu al hun stempel op het culturele gezicht van Almere. Vooral de beeldende kunst en architectuur in de openbare ruimte, van Groene Kathedraal tot Paviljoens, zijn niet meer weg te denken uit de culturele traditie van de stad.

Met deze sporen van het korte maar actieve verleden van de pionierstad in gedachte, werpen we nu een blik op de toekomst en

geven we vorm aan de wensen van de groeiende bevolking. In een nieuw stadscentrum, ontworpen door Rem Koolhaas, kan de Almeerse bevolking in de toekomst genieten van grote en kleine theaterproducties, popmuziek en klassiek repertoire, tentoonstellingen van wereldberoemde en lokaal befaamde kunstenaars. Het nieuwe stadshart wordt een plek zoals in elke aantrekkelijke grote stad - een plek waar iedereen volop kan genieten van een zeer gevarieerd cultureel aanbod.

Ook de bevolking wil deelnemen aan cultuur. Iedereen, van amateur tot professional, moet actief kunnen bijdragen aan kunst en cultuur. Amateurkunstverenigingen, scholen en bibliotheken zijn van wezenlijk belang. Nieuwe initiatieven moeten een voedingsbodem hebben om Almere, met Almere-Haven voorop, uit te laten groeien tot een broedplaats voor cultuur. Voor professionele kunstenaars zal zo'n rijk en actief cultureel klimaat de best denkbare stimulans betekenen.

Almere cultuurstad: een flinke ambitie, die met het huidige onevenwichtige cultureel voorzieningenniveau niet haalbaar zal zijn. Daarom heeft de gemeente Almere in de cultuurnota 1997-2001 een uitgebreid takenpakket voor zichzelf geformuleerd. Deze eerste gemeentelijke cultuurnota heeft een aantal belangrijke algemene doelstellingen: het inspelen op de flexibele en mobiele stad van de toekomst; het oplossen van een aantal van de huidige knelpunten zoals de grenzen aan de groei van instellingen als de stichting Culturele en Kunstzinnige Vorming Almere (CKVA), de Openbare Bibliotheek, De Metropole, De Paviljoens, De Voetnoot en filmhuis Die Blechtrommel; en het scheppen van voorwaarden voor een culturele identiteit van Almere.

De culturele identiteit van Almere is niet iets dat de gemeente mag opleggen. Wel kan de gemeente belangrijke randvoorwaarden en faciliteiten creëren, zich inzetten voor speciale inwonersgroepen

en de samenwerking tussen de verschillende culturele instellingen en sectoren stimuleren. Daarom heeft de gemeente voor het cultuurbeleid van de komende vier jaar een aantal speciale accenten of 'speerpunten' geformuleerd:

1 Een bruisend stadshart

Een levendig en attractief nieuw stadshart - met dat doel wordt in de komende jaren een aantal belangrijke projecten geïnitieerd. Naast De Paviljoens, De Metropole, de Openbare Bibliotheek en het CKVA, die nu het gezicht bepalen van het stadscentrum, worden een nieuwe bibliotheek, een schouwburg en een muziekzaal gebouwd. Het centrum van Almere Stad wordt zo een plek met stedelijke culturele voorzieningen van kwalitatief hoog niveau. Almere is buitengewoon trots op de plannen van de gerenommeerde architect Rem Koolhaas voor dit nieuwe centrum en deze nieuwe gebouwen. De voltooiing van het centrum is gepland rond 2005.

Het kloppende culturele hart van Almere zal niet alleen de eigen bewoners, maar ook - dankzij de goede bereikbaarheid - veel mensen van buiten aantrekken. Bovendien zal een aantal grote evenementen die naast het reguliere aanbod de culturele identiteit van de stad gaan bepalen, een grote aantrekkingskracht uitoefenen. Een grote culturele manifestatie aan het Weerwater wordt georganiseerd rond de typisch Almeerse thema's als de relatie tussen land en water en rond de ontstaansgeschiedenis van de stad.

2 Cultuur voor iedereen

Niet alleen moet een rijke cultuur mensen aantrekken, de cultuur moet ook naar de mensen toe gebracht worden. Dan kunnen jongeren, minderheden en minder-draagkrachtigen eveneens deelnemen aan kunst en cultuur. Om zoveel mogelijk bewoners van Almere bij de cultuur te betrekken, is de aanwezigheid van laagdrempelige voorzieningen zoals bibliotheken en

amateurkunstverenigingen een noodzakelijke voorwaarde. Met deze voorzieningen kan de bindende functie van cultuur optimaal benut worden. Voor de toegankelijkheid en de bereikbaarheid is het belangrijk dat de culturele voorzieningen ook in de wijken een plek krijgen. Het versterken van een decentraal aanbod van het CKVA en het activeren van amateurkunstverenigingen dragen bij aan een bredere spreiding van culturele basisvoorzieningen.

3 Ruim baan voor de beeldende kunst

Beeldende kunst en architectuur vormen het visitekaartje van Almere. Ze tonen de culturele identiteit van een jonge, geplande stad, omgeven door polderlandschap. Het ligt dan ook voor de hand om de beeldende kunst voldoende ruimte te bieden om door te groeien. Een uitbreiding van de expositiecapaciteit is een voorwaarde om een groter publiek te bereiken, de afstand tussen de Almeerse kunstenaars en de kunstmarkt te verkleinen, en het kunstklimaat te verlevendigen.

De eigen identiteit van de beeldende kunstactiviteiten in Almere vindt zijn oorsprong in de relatie tussen land en zee, en die tussen landschap en architectuur. Juist hier ligt een unieke kans voor Almere om zich te onderscheiden van andere steden. Niet het zoveelste museum voor moderne kunst, maar een beeldentuin waarin de bijzondere landschappelijke kwaliteiten van de Flevopolder als decor dienen voor monumentale tuinaanleg, presentatie van kunstwerken en architectonische ontwerpen.

De collectie Almere kan gehuisvest worden in het Vijfde Paviljoen of, wellicht beter, in een openbaar depot. Wisselende exposities van beeldend kunst die niet in De Paviljoens kunnen plaatsvinden, kunnen in een expohal in het nieuwe stadscentrum ondergebracht worden. Voor de Almeerse kunstenaars is er de Cirkel Galerie in A-Haven. Daarnaast juicht de gemeente alle particuliere initiatieven voor galeries van harte toe.

4 Almere Haven: broedplaats van cultuur

Hoewel in het nieuwe stadscentrum de nadruk op het aanbod van cultuur ligt, groeit Almere Haven uit tot een culturele productieplek waar zich steeds meer kleinschalige activiteiten ontwikkelen. Met het oog op de 'revitalisering' van Almere Haven kan Theater De Roestbak hierbij een voorbeeldfunctie vervullen, onder meer als theaterwerkplaats. Nog aantrekkelijker wordt Almere Haven als er in dit stadsdeel kleine expositieruimtes worden ingericht.

De stichting Cirkel Galerie wil van Almere Haven een artistiek centrum van poezie, kunst en muziek maken. Met daarbij de oprichting van een autonome kunstenaarsvereniging zal Cirkel Galerie uitgroeien tot een belangrijk centrum voor culturele activiteiten en ontmoetingen.

Voor het stimuleren van deze culturele broedplaats kan een deel van de investeringsgelden voor Almere Haven bestemd worden. De uitbreiding van atelierruimtes, atelierwoningen, wisselateliers en culturele jongerenvoorzieningen worden uitgewerkt in samenwerking met particuliere initiatieven.

5 Jongeren en cultuur

Almere is een stad met een jonge bevolking en dat zal voorlopig zo blijven. Daarom verdient juist deze groep inwoners extra aandacht van het gemeentelijk beleid. Zowel binnen als buiten het onderwijs moeten zij toegerust worden om hun eigen weg te vinden in het veelzijdige aanbod van kunst en cultuur. Vooral activiteiten die de jeugd aanspreken, zoals popmuziek en nieuwe media, moeten een plek krijgen in dit aanbod. De bouw van een muziekzaal voor popconcerten, in het nieuwe stadshart, zal zeker voorzien in een grote behoefte onder jongeren. Door intensievere samenwerking tussen scholen en culturele instellingen worden jongeren direct in contact gebracht met cultuur. Daarnaast is een belangrijke rol weggelegd voor de bibliotheek, waar jongeren gemakkelijk toegang toe hebben. Naast een grote hoeveelheid boeken en

tijdschriften, kunnen ze hier ook kennis nemen van nieuwe informatiesystemen zoals bijvoorbeeld Internet.

6 Typisch Almere: geschiedenis, water en architectuur

Een typisch Almeerse culturele traditie is een wezenlijk onderdeel van een eigen imago waarmee Almere zich kan onderscheiden van andere steden. Dat wat typisch Almere genoemd kan worden, moet worden gestimuleerd, ondersteund en uitgedragen. Dit kan op een aantal manieren. In de eerste plaats via het in beeld brengen van de jonge geschiedenis van de stad, als een verhaal over het ontwerpen, bouwen en inrichten van een moderne, Nederlandse polderstad op de drempel van de 21e eeuw. Hier ligt een grote uitdaging voor CASLA, dat zich ten doel heeft gesteld de ontwikkeling van Almere te documenteren en te presenteren aan een zo breed mogelijk publiek. Gezien het belang van deze publieke presentatie, wordt CASLA drie jaar lang ondersteund om uit te groeien tot een volwaardig en zelfstandig centrum voor architectuur, stedenbouw en landschap in Almere.

In de tweede plaats wordt de culturele identiteit van Almere versterkt door een verbetering van het opdrachtenbeleid beeldende kunst en het lokale kunstenaarsbeleid. Want het zijn de Almeerse kunstenaars die een inspirerend kunstklimaat creëren en de culturele identiteit vormgeven. In de komende vier jaar wordt de positie van de Almeerse kunstenaars verbeterd. De aankoopbudgetten worden vergroot, de subsidie- en projectprocedures worden aangepast ten gunste van Almeerse kunstenaars, de artistieke infrastructuur (ateliers, grafisch werkcentrum, expositieruimte, oefenruimtes voor muzikanten en huisvesting voor theatergezelschap) wordt uitgebreid, en kunstenaars krijgen hulp bij het ondernemerschap en de presentatie van hun werk.

Een derde manier om dat wat typisch Almere is te stimuleren, is de periodieke toekenning van de 'Almere Award' aan een ontwerper van een Almeers project dat opvalt door vormgeving en architectonische, stedenbouwkundige of technische oplossingen.

7 Bedrijf en cultuur

Niet alleen de gemeente Almere en de bewoners hebben baat bij een bruisend en veelzijdig cultureel aanbod in de stad, ook het bedrijfsleven ondervindt hier veel voordeel van. Zo beschouwt de Vereniging Bedrijfskring Almere (VBA) haar bijdrage aan een goede culturele infrastructuur als 'een indirect belang in een lokale samenleving die op weg is naar volgroeiing'. Voor Almere cultuurstad is het bedrijfsleven een belangrijke partner om het cultuurbeleid door middel van advies mede vorm te geven en waar mogelijk ondersteuning te bieden bij de uitvoering. Op vele plekken kan commerciële sponsoring een aanvulling betekenen op het gemeentelijk subsidiebeleid. De gemeente ondersteunt dan ook het initiatief van de VBA tot de vorming van een Almeerse kunstcoalitie waarin bedrijfsleven, overheid, kunstinstituten en kunstenaars samenwerken.

8 Amateurkunst onder dak

De georganiseerde amateurkunstbeoefening in Almere heeft een huisvestingsprobleem. Gezien de voorwaardenscheppende taak van de gemeente heeft de aanpak van dit knelpunt hoge prioriteit. Tezamen met CKVA en het Platform Amateur Kunst (PAK) zal de gemeente de gebouwen inventariseren die kunnen dienen als huisvesting van amateurverenigingen. Samen met het jongerenwerk worden de knelpunten rond oefenruimtes voor popmuziek aangepakt. Pas na het verhelpen van deze praktische problemen kan de amateurkunst daadwerkelijk tot zijn recht komen als belangrijke schakel binnen de culturele infrastructuur van de stad en als zinvolle vrijetijdsbesteding van de inwoners.

De wens tot het realiseren van een 'Huis voor de Amateurkunst' leeft nog steeds in Almere.

9 Evenementen

Culturele evenementen en festivals brengen veel mensen bij elkaar en dragen bij aan een levendige stad. Het straattheaterfestival, het jazzfestival, het Cinekid-filmfestival en de dag van de

amateurkunst zijn nu al jaarlijks terugkerende evenementen in Almere. Het zijn momenten waarop niet alleen ingewijden elkaar treffen, maar ook vele belangstellenden uit Almere en verre omstreken bijeen komen. Daarom verwacht de gemeente Almere dat vooral regelmatig terugkerende evenementen de deelname aan cultuur zullen bevorderen. Mede in het licht van stadspromotie zal de gemeente het organiseren van culturele evenementen en festivals stimuleren. Ook het bedrijfsleven wil hierbij graag een rol spelen. De gemeente draagt zorg voor de coördinatie en planning van evenementen, en zal daartoe onder meer een jaarlijkse evenementen-kalender opstellen.

Publiek debat

Langs bovenstaande beleidslijnen zal de gemeente Almere de voorwaarden scheppen voor het opbouwen van een echte cultuurstad. De gemeente zal zich sterk maken voor een stad met een geheel eigen imago, dat herkenbaar is aan een bruisend stadshart, een uitnodigend cultureel klimaat en een rijkdom aan initiatieven. Alle bewoners, en vooral de jongeren, moeten aan hun trekken kunnen komen. Maar de aantrekkingskracht van de Almeerse cultuur moet ook voor buitenstaanders onweerstaanbaar zijn, door bijzondere tentoonstellingen en eigenzinnige festivals en manifestaties.

De beleidslijnen worden uitgewerkt in de cultuurnota 1997-2001. Enerzijds bevat deze nota de uitgangspunten, doelstellingen en voorgestelde speerpunten van het gemeentelijk beleid; anderzijds - in de culturele atlas - biedt de nota een overzicht van ambities, plannen en knelpunten. Om deze delen met elkaar te confronteren en tot een concreet beleidsprogramma te komen, wordt binnenkort een publiek cultuurdebat in Almere gestart. Alle inwoners van Almere worden uitgenodigd in dit debat hun stem te laten horen over de toekomst van de cultuur in Almere en de rol van de gemeente daarbij. Want alleen in de actieve dialoog tussen burgers, gemeente en politiek kan een levensvatbaar cultuurbeleid tot stand komen.

colofon

Dit is een uitgave van de Gemeente Almere in opdracht van de Dienst OWS

tekst

Van Dijk, Van Soomeren en Partners met een bijdrage door de
Dienst Kunstzaken Gemeente Almere voor de beeldende kunst

excerpt

Martine Brinkhuis

fotodocumentatie

Dienst Communicatie Gemeente Almere
Jeroen van Westen (De Paviljoens)

ontwerp en druk

PlaatsMaken Arnhem

